

Социализация на децата

Всяко бебе се ражда с определени заложби и черти на характера, които постепенно се разгръщат и развиват. Още в първите си месеци новороденото комуникира по специфичен начин с майка си и баща си. Неговия плач, гукане, ръкомахане, дори притихването при гушкане, всичко това е вид реакция и послание спрямо околния свят. Детето пораста, идва време за ясла или градина и родителите често се питат как чедото им ще се социализира в новата среда. Всяко дете реагира различно в зависимост от характера, нагласата си, възрастта и това, на което е свикнало до тогава. Социалната му среда в най-ранните години се ограничава в семейния и роднински кръг. Всяка майка има наблюдения и може да потвърди, как още от бебе детето ѝ реагира по специфичен начин на различните хора.

Детето се учи на комуникация и социализация по модела на своите родители. Този процес е изключително важен и продължава едва ли не до старостта. От него зависи как личността ще се впише в различните среди и дори как ще се реализира и ще покаже възможностите си. Ето и най-обобщено етапите, през които минава детето в социализацията си:

От 12 до 18 месеца

През първата година фокусът в развитието е насочен главно към физическото развитие, като хващането на предмети и прохождането. Наблюдават се кратки моменти на заиграване с хората от обкръжението, но най-любимият обект на вниманието си остават мама и тате. През втората година обаче става въпрос за по-осъзната комуникация и насочено внимание и любопитство към познати и непознати. Вече иска да разглежда средата, в която живее, както и навсякъде където е водено от родителите си. Точно в този период започва и оформянето на речевите способности, които то упражнява с хората около себе си. Някой деца са по-срамежливи и не реагират спонтанно при контакт, а по-скоро сякаш с подозрение. Това не бива да те притеснява, защото е период от развитието му, който ще отmine.

Сега е времето, когато детето ти ще започне да се радва на компанията на други деца и ще търси контакт с тях. То може просто да си седи заедно с друго дете и да си играят по отделно или заедно, важното е, че малкото е в детска компания и привиква към връстници. Това е добър преход към започване на ясла или детска градина.

В този период някои деца могат да развият агресия спрямо други, да ги удрят или дърпат. Това пак е част от тяхното развитие, по този начин проверяват границите в поведението си и пробват кое е допустимо, както и реакциите на другото дете. Понякога е начин да си проявяват и емоциите. Важното е ти да ограничиш тези изяви без да показваш яд и да викаш.

От 19 до 25 месеца

На тази възраст детето вече активно си комуникира с околните, но вече вместо мама най-предпочитаната компания обикновено са другите деца. То се учи на социализация чрез комуникацията си с тях, малките изграждат отношения по между си, някои се опитват да доминират над другите. Започва размяна на играчки, караници за тях, измислени игри – всичко това е част от комуникацията, децата се учат да изграждат връзки, да се съобразяват с другите около тях и да осъзнават, че техните желания не са единствените на света. Някои деца на тази възраст, а и малко по-късно, много държат да привличат постоянно вниманието на възрастните. Затова когато те се събират, обикновено детето прави всевъзможни номера, за да привлече погледите им, дори и бели. Други пък развиват необичайна срамежливост в началото, после сменят настроението си. Всичко това е нормално и е временно състояние. Не насилвай детето да комуникира с тях, ако то не иска. Само ще прояви интерес, когато набере смелост за това. Все пак е добре да не го изолираш, когато ви идват гости и да го срещаш по-често с роднини и приятели. Хубаво е детето да свиква от по-рано с други хора, това ще улесни способностите му за комуникация.

От 25 до 35 месеца

Детето вече има изградени зачатъци на стереотипи за комуникация и развива специфично трайно отношение към хората, които вижда редовно. Хубаво е постепенно да въвеждаш някои навици, като например да казва „Здравей“ или „Чао“, как да се държи на маса и как да уважава по-възрастните например.

Те все още нямат изградена емоционална преценка в отношенията си и понякога преминават границата на търпимото с цел да привлекат внимание или просто да се погледят. Не реагирай рязко, напътствай го с търпение и внимание, обясни му правилното поведение с помощта на примери от приказни герои даречем. Играта е основния метод за учене. Не е загубена кауза да учиш толкова малко дете на маниери. Можеш да въведеш с много търпение най-елементарните. Постепенно ще надграждаш над тях.

В детската градина

Малкото съкровище вече има по-трайно установени навици на общуване. Може да реагира по различен начин при попадане в новата среда. Някои деца трудно свикват, други от раз започват игрите с останалите и не се притесняват. Със сигурност обаче е полезно да подпомогнеш социализацията му като го събереш с други деца. То трябва да се намира ежедневно в компанията на връстниците си. В детската градина децата се учат много бързо, тъй като гледат примера на другите и научават нови правила от педагозите. Затова е по-добре да ходи на детска градина, вместо да го гледат баби и детегледачки.